

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківська

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
Міжнародний банківський бізнес
(назва освітньої програми)
на тему: «Розвиток національних платіжних систем»
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету
фінансів банківської справи та
страхування
Добронецька Ольга Вадимівна
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н доцент,
(науковий ступінь, вчене звання)
Гаркуша Юлія Олександрівна
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

ОДЕСА – 2023

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що розвиток національної системи електронних платежів є важливим елементом економічного розвитку країни. Відповідно, вивчення функціонування та аналіз діяльності національних платіжних систем в Україні є важливим завданням для розуміння їх потенціалу та можливостей розвитку.

Проблема перспектив розвитку національних платіжних систем в Україні цікавить багатьох економістів, досить значна кількість досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, а саме: Корецька Н. І., Чайковський Я. І., Голубєва Н. А., Прасолова С. П., Заруцька О. П., Прохорець Т. Б., Сможенко Т. С., Міщенко С. В. та ін.

Метою дослідження є удосконалення теоретичних і методичних засад функціонування та розвитку національних платіжних систем.

Завданням кваліфікаційної роботи дослідити теоретичні аспекти функціонування платіжних систем та засади функціонування національних платіжних систем, проаналізувати нормативно-правову базу функціонування національних платіжних систем, оцінити діяльність систем масових платежів та діяльність систем масових платежів, дослідити розвиток ринку платіжних карток в Україні. Проаналізувати досвід функціонування платіжних систем. Та проблеми та перспективи розвитку національних платіжних систем.

Об'єктом дослідження є процес функціонування та розвитку національних платіжних систем.

Предметом дослідження є теоретико-методичні основи функціонування та розвитку національних платіжних систем.

Метод збирання даних: для дослідження буде використано метод аналізу статистичних даних, зібраних з відкритих джерел, таких як звіти Національного банку України. У даному випадку, використання методу аналізу статистичних даних з відкритих джерел є доцільним, оскільки національний банк надає різноманітну статистичну інформацію щодо ринку платіжних карток.

Інформаційна база дослідження: Наукові публікації, підручники, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій, дані звітності Національного банку України.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (61 найменування) та 1 додатку. Загальний обсяг роботи становить 66 сторінок. Основний зміст викладено на 50 сторінках. Робота містить 12 діаграм, 10 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

Теоретичні аспекти функціонування національних платіжних систем розглядаються в першому розділі дипломної роботи "*Теоретичні основи функціонування національних платіжних систем*". Досліджено поняття, принципи та основні складові платіжних систем, такі як платіжні

інструменти, учасники системи, платіжні процеси та інші аспекти, що впливають на їх функціонування. За результатами дослідження в першій частині звіту сформульовано висновки, що висвітлюють ключові теоретичні аспекти функціонування національних платіжних систем.

У другій частині *"Аналіз функціонування національної платіжної системи України"* проаналізовано функціонування національної платіжної системи в Україні. Розглядаються її основні особливості, структура, правове регулювання та роль у національній фінансовій системі. У цій частині розкрито питання, пов'язані з ефективністю та надійністю функціонування національної платіжної системи України, а також поточні проблеми та перспективи розвитку.

У третьому розділі *"Перспективи розвитку національної платіжної системи України"* досліджено міжнародний досвід регулювання національної платіжної системи. Розглядаються приклади країн, які успішно здійснили реформи платіжних систем, а також сучасні міжнародні стандарти та рекомендації щодо розвитку та регулювання таких систем. Вивчивши зарубіжний досвід управління ліквідністю в платіжних системах, автори доходять висновку, що він може бути застосований для розвитку національної платіжної системи України.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. На основі проаналізованих підходів до визначення категорії «платіжні системи» запропоновано таке визначення цього поняття: це комплексний набір інструментів, процедур, правил, які дозволяють здійснювати грошові перекази та розрахунки між різними учасниками економічної системи.

2. Розглянуто основні фактори, що впливають на розвиток платіжних систем, зокрема технологічний прогрес, зміни в споживацькому поведінці, регулятивні політики та глобалізація. Виділено ключові виклики, з якими стикаються платіжні системи у змінюючому світі.

3. Вивчено роль регуляторів у розвитку платіжних систем, зокрема їхню роль у забезпеченні стабільності, захисті прав споживачів та протидії відмиванню грошей. Розглянуто необхідність адаптації регуляторних політик до змін у платіжних системах та забезпечення інноваційного розвитку.

4. Проведена оцінка діяльності різних систем платежів в Україні, зокрема системи електронних платежів, системи масових платежів та ринку платіжних карток. Виявлено, позитивні тенденції у розвитку цих систем, та моменти які відрізняють від інших платіжних систем.

5. Проаналізовано зарубіжний досвід функціонування платіжних систем і виявлено перспективи розвитку національних платіжних систем в Україні. Було вказано на необхідність вирішення певних проблем та впровадження інноваційних рішень для досягнення подальшого розвитку цих систем.

6. Визначено необхідність подальшого розвитку національних платіжних систем в Україні, зокрема шляхом поліпшення правового регулювання, впровадження новітніх технологій та вирішення проблем, які стоять перед цими системами. Впровадження міжнародного досвіду та забезпечення ефективного управління є ключовими факторами для подальшого успіху розвитку національних платіжних систем в Україні.

7. Національні платіжні системи в Україні мають значний потенціал для подальшого розвитку. Однак, для досягнення цього потенціалу необхідно вирішити ряд проблем, зокрема покращити нормативно-правову базу, забезпечити високий рівень кібербезпеки та сприяти інноваціям у цьому секторі.

8. В Україні існує дві національні платіжні системи - система електронних платежів Національного банку України (СЕП) та платіжна система "ПРОСТІР". СЕП НБУ базується на безготівкових розрахунках і призначена для міжбанківських переказів коштів на державному рівні в гривні. Рахунок для участі в СЕП НБУ повинен бути відкритий у Національному банку. Система «ПРОСТІР» створена для зручності громадян України і підвищення рівня платіжної безпеки. Обидві системи дотримуються міжнародних норм. Через систему СЕП проходить 98% платежів в Україні, а національна платіжна система «ПРОСТІР» займає 0,5% від кількості емітованих платіжних карток за картковими платіжними системами.